

Olenemata faktist, et 164 ÜRO liikmesriiki (193st) kiitsid ÜRO Rändepakti heaks, ei tohi me alla anda! Minu hinnangul Eesti valitsusel polnud mandaati ÜRO Rändepaktiga ning ÜRO Põgenikepaktiga liitumiseks. Riigikogu toetus teemat käsitledes ja hääletades valeinfole ning eksitavale alusdokumendile.

Rändepakti toetavad ministrid ja parlamendiliikmed tuginevad õiguskantsleri arvamusele justkui rändepakt ei ole siduv. See on eksitav tõlgendus. Õiguskantsler on öelnud, et lepe ise ei ole õiguslikult siduv, küll aga võib osutada siduvaks poliitiliselt.

Rändelepe põhjustab tuliseid vaidlusi ka Saksamaal

Juhtusin lugema Saksamaa, Hamburgi Ülikooli prof. dr. Reinhard Merkeli väljaütlemisi ÜRO Rändepakti kohta: „Saksamaa Liitvabariigi valitsus tegeleb olemuslikult olulise (sugestiivse) eksitamisega. Tekib uus rahvusvaheline õigus! Lepele alla kirjutanud 180-st riigist on sada paariariigid!..

Saksamaal, nagu ka Eestis on toimunud ägedad vaidlused ÜRO migratsioonileppe ja selle tagajärgede üle. Paljud artiklid ja teleintervjuud Saksmaal sisaldavad Hamburgi Ülikooli kriminaalõiguse ja õigusfilosoofia emeriitprofessor dr. Reinhard Merkeli väljendatud seisukohti või viiteid nendele.

Kuna ka Eestis leiavad aset samasuunalised arutelud, tuleb vaadata prof. dr. Merkeli seisukohti ja järeldusi ka Eestis, sest nad on lausa suundanäitava iseloomuga. Prof. dr. Merkeli poolt migratsioonileppe kohta tehtud aramusavaldused on ülimalt selged ja igatüüpi arusaadavad. Ma ei ole siiani selle teema kohta midagi paremat ei lugenud ega kuulnud. Antud valdkonna eest vastutavatel isikutel, eriti siin Eestis, on äärmiselt keeruline Prof. dr. Merkeli järeldustele sisuliselt vastu vaielda. Ja siinkohal ei ole tegemist mingite liba-uudiste ega desinformatsiooniga! Saksamaal kandis üks artikkel koguni pealkirja „Kuidas professor Merkel karistab oma nimekaimu tema valede pärast“.

Prof. dr. Merkeli järeldused ÜRO migratsioonileppe kohta on ühetähenduslikud ja äärmiselt selged.

Selleks, et me aga teaksime, kellega meil selle saksa professori näol on tegemist, toon ma siinkohal ära tema *curriculum vitae* mõned olulisemad nurgakivid.

Nagu ülal juba nimetatud, on prof. dr. Reinhard Merkel Hamburgi Ülikooli kriminaalõiguse ja õigusfilosoofia emeriitprofessor ja alates 2008. aastast on ta ka Saksa Eetikanõukogu liige. „Saksa Eetikanõukogu“ kujutab endast oma ala asjatundjatest koosnevat sõltumatut nõukogu, mis jälgib „eetilisi, ühiskondlikke, loodusteaduslikke, meditsiinilisi ja õiguslaseid protsesse ning nende eeldatavaid tagajärgi indiviidi ja ühiskonna jaoks, millised hakkavad uurimis-ja arendustegevusega seonduvalt mõjutama inimest eriti just bioteaduste ja nende rakenduste tulemusena“ (Wikipedia, https://de.wikipedia.org/wiki/Deutscher_Ethikrat).

Minu artikkel toob peamiselt ära väljavõtteid prof. dr. Merkeli poolt avalik-õiguslikule raadiojaamale *Deutschlandfunk* antud intervjuust ja tema väljaütlemisi telekanali *ARD* stuudiointervjuust. https://www.deutschlandfunk.de/un-migrationspakt-zustimmen-mit-einer-ganzen-reihe-von-694.de.html?dram:article_id=435468.

[Prof. dr. Reinhard Merkel migratsioonileppe kohta ARD telestuudios](#)

Õigusteadlane Reinhard Merkel ja eksitamine seoses ÜRO migratsioonileppega:

Kõigepealt tekivad seosed, mis ahendavad tegutsemiseks vajalikku mänguruumi ja pikas perspektiivis tekib uus rahvusvaheline õigus.

Prof. dr. Reinhard Merkeli vestluspartner on Jörg Münchenberg.

Jörg Münchenberg: „Rääkisin sellest lepest Hamburgi ülikooli õigusfilosoofia emeriitprofessor Reinhard Merkeli ja küsisin temalt kõigepealt, et mis põhjusel on ka tema suhtumine sellesse migratsioonileppesse nii kriitiline, kuigi see ei saa rahvusriikide jaoks olema kuidagiviisi õiguslikult siduv.“

Prof. dr. Reinhard Merkel: „See lepe toob endaga kaasa olemuslikult olulised õiguslikud tagajärjed. Esialgu puudutab see vaid leppe kohustuslikkuse ja selle tagajärgede küsimust ning mitte selle sisu. Mul on olemas vastuväited ka kõigi sisuliste momentide osas, aga mis puudutab õiguslikku mittesiduvust, siis on asjaolu, et meie föderaalvalitsus sellele viitab, kummaline ja seda kahes mõttes.“

„Kui mingi asja sisu peetakse heaks, siis võib ju vaid kahetseda, et see ei ole õiguslikult siduv ja seda ei serveerita leppe heakskiitmist põhjendava argumendina. Ja leppega kaasnevaid õiguslikke tagajärgi silmas pidades ei ole õige lihtsat öelda ja sisendada, et see olevat õiguslikult tähtsusetu. Leppel ei ole otsest õiguslikku tagajärge, aga ta toob endaga kaasa olemuslikult tähtsad tulemid.“

Jörg Münchenberg: „Kas Te võiksite seda palun veelkord selgitada, millised on Teie arvates selle leppe siduvad tagajärjed?

Prof. dr. Reinhard Merkel: „Meil on selles leppes umbes 90 üksikut kokkulepet – tegelikult on neid üle saja -, milledes on kirjas, et me võtame endale kohustuse. Tegemist on küll poliitilise kohustuse ja mitte mingi otsese õiguslikult siduva kohustusega. Kuid rändega seonduvaid küsimusi reguleerivate õigusnormide tõlgendamisel, ja seda nii rahvusvahelises kui ka siseriiklikus õiguses, ei saa seda lepet ignoreerida ja tegelikult ei tohigi seda üldse ignoreerida.“

Jörg Münchenberg: Ja see tähendab konkreetselt?

Prof. Dr. Reinhard Merkel: See tähendab, et halduskohtule esitatud hagimenetluses võib kohus tugineda sellele, et mingid asjad on leidnud selles leppes fikseerimist, nagu näiteks võimaliku väljasaatmise vältimine, hädaolukordade tekkimise vältimine, kuni iga vahistamiseni välja jne. Meie siseriikliku õiguskorra mõttes ei jäta see kõik meid puudutamata. Ning siia lisandub veel üks moment: Rahvusvaheline õigus kui tavaõigus tekib alati riikidevaheliste poliitiliste kohustuste (omavaheliste seoste) baasil. See tähendab järgmist: Kui me viie aasta pärast veelkord sellest lepest räägime, saab meil

olemas olema juba terve hulk nii rahvusvahelisel kui ka riiklikul tasandil vastu võetud otsuseid, mille õigusnormide tõlgendamisel on aluseks võetud just selle leppe sätteid.

Viie aasta pärast saab meil olemas olema juba suur hulk uusi rahvusvahelise ja riikliku tasandi otsuseid ja õigusnorme.

Jörg Münchenberg: Härra Merkel, ühelt poolt on selles leppes sõnaselgelt kirjas – ma tsiteerin siinkohal: „Lepe jätab alles riikide suveräänsuse ja tegemist on „õiguslikult mittesiduva koostööraamistikuga“. Siin ei ole juttugi mingi uue õiguse loomisest, ka mitte keskpikas perspektiivis.

Prof. dr. Reinhard Merkel: Selline eeldus on aga eksitav. Jutt on vägagi olemuslikult olulisest poliitilisest siduvusest. Saksamaa Liitvabariigi föderaalvalitsus kinnitab, et see lepe ei ole meile õiguslikult siduv, ja seda vaatamata asjaolule, et me paneme üheksakümmend korda kirja, et me võtame endale poliitilise kohustuse. Õigusriigina ei saa Saksamaa Liitvabariik oma valitsusala tegevuses ja ka õigustasandil lihtsalt niisama tagasi tõmbuda ja öelda, et see ei ole absoluutselt siduv ja et see on poliitiline tahe. Ja nüüd tuleb selle argumendi otsustav moment: Iseenesest mõistetavalt võivad Maroko või Somaalia või Afganistan võrreldes sellise õigusriigiga nagu seda on Saksamaa Liitvabariik palju lihtsamalt oma seisukohtadest taganeda ja öelda, et see ei ole ju õiguslikult siduv. Ja siinkohal olgu veelkord öeldud: Rahvusvaheline õigus kui tavaõigus tekib alati eelpool nimetatud viisil, ja kui millelgi on juba õiguslikud tagajärjed, siis muutuvad nende kokkulepete vastavad sätted edaspidi tõlgenduskriteeriumideks ka kohtute tegevuses. Asja mõistusepäraselt vaadates ei olegi ausalt öeldes olemas mingit võimalust selles üldse kahelda.

Rahvusvaheline õigus kui tavaõigus tekib alati riikide vaheliste poliitiliste siduvate kokkulepete (kohustuste) baasil (soft law). „Asja mõistusepäraselt vaadates ei olegi ausalt öeldes olemas mingit võimalust selles üldse kahelda“.

Münchenberg: Kas Te sõnastaksite minna nii kaugele, et öelda, et riikide kogukond oleks pidanud sellest leppest loobuma?

Merkel: Ei, niimoodi ma seda ei sõnastaks. Aga see pakt on – ja seda tuleb öelda täie selgusega – kõigi oma kokkulepete osas teatud mõttes mõjutatud juba selle alguses sõnastatud tegelikust eeldusest, et reeglipärane ränne on õnnistus kogu inimkonnale, seda nii inimeste päritoluriikidele, transiitriikidele kui ka sihtriikidele. Ja pidades silmas viimaste aastate ja tulevaste aastate ning aastakümnete massimigratsiooni on see ka majanduslikus perspektiivis täiesti vildakas ja sinisilmne arusaam. Väide, et ränne olevat õnnistus kogu maailmale, on lihtsalt vale.

„Täielikult ignoreeritakse sotsiaalseid, kultuurilisi ja usulisi probleeme“.

Küsimus: Härra Merkel, vaatamata kõigele sellele on olemas ka üks erinevus. Meil on olemas põgenike lepe, mis käsitleb spetsiaalselt just põgenikke, ja siis on olemas ka veel rändelepe. Ka ÜRO teeb siin väga selget vahet.

Prof. dr. Reinhard Merkel: See on õige ja peabki tegema vahet. Me oleme kohustatud võtma vastu põgenikke Genfi põgenike konventsiooni mõttes. Siin ei ole üldse midagi arutada. Tegemist on konventsiooni mõttes poliitilise tagakiusamise ohvritega ja Euroopa õiguse olemasolevate regulatsiooni kohaselt kuuluvad siia ka sõja ja kodusõdade eest põgenevad inimesed. Need inimesed tuleb siin vastu võtta.

Ma räägin siin vaid neist migrantidest, mida käsitleb antud lepe. Juba praegu on nende puhul tegemist suures osas vaesusmigrantide ehk väga palju madala kvalifikatsiooniga inimestega ja nii saab see olema ka järgmistel aastatel. Suur osa neist ei ole majandusse integreeritavad, seda igatahes ei lühiajalises ega ka mitte keskpikas perspektiivis. Ja siis julgetakse lihtsalt väita – ja seda tehakse selles leppes kümneid kordi –, et tegemist olevat majanduslike eeliste ja õnnistusega kogu maailma jaoks, mis on lausa eksitav.

„Siin on tehtud vigu ka asja sisu vahendamisel“.

Küsimus: Härra Merkel, kui nüüd vaadata, kes selle leppe tagasi lükkavad – need on Ungari, flaami natsionalistid, Saksamaa AfD; need on ka Austria Vabaduspartei (FPÖ) parempopulistid – seega on poliitilisest seisukohast vaadatuna tegemist grupeeringuga, mille eesmärgiks on üsna ühemõttelised arengud.

Prof. dr. Reinhard Merkel: Mida ma pean selle kohta ütlema? Ma ei tunne absoluutselt mingit sugulust selliste poliitiliste suunitlustega. Ma räägin siin kui teadlane ja sellisena ma ennast ka tunnetan. Ma lugesin selle leppe rida realt läbi, mis oli minu jaoks seotud teatud pingutusega ja mis on juriidilises mõttes asjaarmastaja jaoks, ka kogu läbipaistvuse juures, ilmselt täiesti võimatu. Ma ei oska seda muud moodi kommenteerida kui öelda, et siin on muidugi tehtud vigu ka asja sisu edastamisel. Kohe alguses oleks pidanud ütlema, et lepe sisaldab probleemseid momente ja et me arutame veel selle üle ja ei hakka kohe massirändele kiidulaulu laulma, mida ma pean täiesti sobimatuks. Ja siis need leppes sisalduvad jämedad ühekülgsed lähenemised. Ühes kohas on kirjas, et me võtame endale kohustuse võidelda rassismi, sallimatuse ja veel kahe, kolme muu asja vastu ja järgima neid põhimõtteid.

Ülimalt küsitav põhieeldus (dogma) ja kohustuste täielik asümmeetria

Lugeja noogutab pead. Ja siin on seal kirjas: „Vaid sisserändajatele suunatud“. Selles sisalduv asümmeetria on ülimalt ebaõiglane. Sallimatuse ja rassismi fenomenid on täiesti olemas ka sisserändajate hulgas ja seda siis juba kohaliku elanikkonna suhtes. Asjaolu, et selliseid nähtusi isegi mitte ei mainita, iseloomustab seda lepet ühekülgsena ja rändele kiidulaulu laulmine näitab seda sinisilmsena.

Küsimus: Kas Te oleksite soovinud, et Saksamaa föderaalvalitsus või ka parlament oleks seda küsimust veelgi süvendatumalt avalikult arutanud? AfD teeb endale just sellega reklaami, et nemad olid need, kes selle teema esiplaanile surusid. Teisalt toimus ju ka parlamendi täiskogu istungitel kuulamisi ja aktuaalseid arutelusid. Aga siiski: Kas seda teemat on avalikult liiga vähe arutatud?

„Oma poliitiliselt olemuslike tagajärgede mõttes saab sellest leppest selle riigi üks kõige olulisemaid tulevikuküsimusi. Parlamendi jaoks on tegemist kõige ehtsama olemusliku teemaga“.

Prof. dr. Reinhard Merkel: Jah! Tegemist ei ole lihtsalt etteheitega, mida saab teha föderaalvalitsusele. Meedia oleks pidanud tugevamalt algatama avaliku diskussiooni, tegema seda tugevamalt ja loomulikult varem. Aga valitsusparteid tegid juba selle vea, et tõstatasid seda teemat Bundestagis küll siin ja seal ning nii-öelda mõõdamines, aga nad oleksid pidanud

tegema sellest Bundestagis toimuva suure arutelu tingimata just domineeriva, kui mitte koguni kõige tähtsama küsimuse. Oma poliitiliselt olemuslike tagajärgede mõttes saab sellest lepest selle riigi üks kõige olulisemaid tulevikuküsimusi. Parlamendi jaoks on see olemusliku tähtsusega. Selles osas pean ma ausalt öeldes häbiga tunnistama, et see oli tõepoolest just AfD, kes selle teema niisugusel viisil parlamendi ette tõi. See ei ole mingi kiitus AfD-le, küll aga on see laitus teistele parteidele.

Küsimus: „Teisalt tõstatub küsimus: Kui nii palju riike seda lepet toetab, kas nad on siis kõik naiivsed?

„ÜRO 180-st liikmesriigist, kes seda lepet toetavad, on sada paariariigid!“

Prof. dr. Reinhard Merkel: „Ma ütlen Teile midagi. Lepet toetanud 180-st riigist on sada riiki meie kriteeriumide järgi paariariigid ehk ebademokraatlikud riigid. Kui see neile kohustusi tekitama hakkab, vilistavad nad selle peale laias kaares. Paljud teised on päritoluriigid ja nad ütlevad, et see pakt võib ju meie jaoks hea olla, aga kui asjad peaksid halvasti minema, siis me ignoreerime seda. Ja mis puudutab tegelikke ehtsaid õigusriike, siis neis on oluline osa rahvastikust skeptiline.“

„Täielikult ignoreeritakse sotsiaalseid, kultuurilisi ja usulisi probleeme“.

„Ma olen üsna kindel, et riigid hakkavad esitama oma tingimusi ja mõni nädal pärast Marrakechi otsust esitatakse see lepe ÜRO peaaassamblee resolutsioonina ja seal esitatakse veel palju rohkem tingimusi. Rahvusvahelises õiguses on see võimalik ja seda on ikka ja alati praktiseeritud. Ma arvan, et ka Saksamaa valitsus peaks seda tegema.“

Ja siin veel mõned muud prof. dr. Merkeli väljavõttelised mõtteavaldused: „Saksa föderaalvalitsus tegelevat „olemusliku eksitamisega“. Sellel saavad „täiesti kindlasti olema rahvusvahelise õigusega seonduvad tagajärjed“. ... ja siis „tõesti õiguslikult siduvad“. Kokku lepatakse eesmärkides. Riigid kohustuvad neid ellu viima. Loomulikult „vallandab see lepe imamisefekti“. ... Tugevneb vaestest riikidest lähtuv ränne heaoluriikidesse Uus rändelaine tuleb eelkõige Aafrikast Ootus, et lepe alandab rändest lähtuvat survet, olevat „sinisilmne“ ... „Lepe laseb paista nagu saabuksid vaid need sisserändajad, kes leiavad probleemilt ühiskonnas oma koha. Nii see ei lähe. Lepe räägib tekkivatest kogukondadest. Kui seda veidi jämedalt tõlkida, siis tunnistab lepe, et tegelikult tekivad paralleelsed kogukonnad. See on ülisuur probleem. See sisaldab endas nii-öelda kultuurilist lõhkeainet ja ka usulist lõhkeainet. Me kogeme seda kõike juba praegu. Ja me ei saa olla nii sinisilmsed, et uskuda nagu oleks võimalik mingisse võrrandisse, mille alusel koostatakse kalkulatsioon lähiaastakümnetel Saksamaale saabujate kohta, lisada alati mingi muutuja x ja et see x muutuja tähistaks iga migranti. Nii see ei toimu. Me saame nii-öelda ülimalt probleemse ja alalises hõõrdumises oleva sotsiaalse olukorra.“

Ka teised Saksa riigi- ja rahvusvahelise õiguse asjatundjad ÜRO leppe kohta:

Riigiõiguse spetsialist professor Klement, Mannheim ajakirjale „BILD“: Mitte siduv ei tähenda ju seda, et paktil ei saa olema tagajärgi. „Haldusalased ettekirjutused“ muudavad „pehme õiguse“ („Soft Law“) kiiresti „rangeks õiguseks“. Ja veel: Pakti kehtestamiseks vajalik poliitiline mehhanism on ammu olemas: selleks on ÜRO Peaaassamblee „Rahvusvahelise Migratsiooni kontrollfoorum“.

Rahvusvahelise õiguse spetsialist professor Herdegen, Bonn ajalehele „WELT“: Pakti 32 leheküljel lähevad tegelikud probleemid kaduma. Tegemist on mitte migratsiooni puudutava vaid migratsiooni jaoks väljatöötatud paktiga ... ”Me liigume „sisserände õiguse“ suunas. „ÜRO inimõiguste ülemvolinik“ juba räägibki sellest õigusest.

Rahvusvahelise õiguse spetsialist professor Schorkopf, Göttingen ajakirjas „Spiegel“: Illegaalid saab teha nüüd legaalseks migrantideks ... Pidevalt rõhutatakse migrantide, kuid mitte oma kodanike inimõigusi: Kui Duisburgis või Neuköllnis kasvab kuritegevus ... Kui peaaegu et pole enam kortereid, kuna neid vajavad migrantid ... Kui põhikoolide lapsed peaaegu et ei oska saksa keelt

193st ÜROriigist kiitsid Rändepakti heaks 164, seega 29 riiki ei kiitnud rändepakti heaks. Ei ole teada, milliste lisaklauslitega lepe heaks kiideti, sest neid ei avaldata.